

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a doua)

3 aprilie 2017 *

„FEGA și FEADR — Cheltuieli excluse de la finanțare — Dezvoltare rurală — Comasări ale terenurilor și renovări ale satelor — Criterii de selectare a operațiunilor — Principiul cooperării loiale — Subsidiaritate — Încredere legitimă — Proportionalitate — Obligația de motivare”

În cauza T-28/16,

Republica Federală Germania, reprezentată inițial de T. Henze și de A. Lippstreu, ulterior de T. Henze și de D. Klebs, în calitate de agenți,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de J. Aquilina și de B. Eggers, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 263 TFUE, prin care se solicită anularea articolului 1 și a anexei la Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/2098 a Comisiei din 13 noiembrie 2015 de excludere de la finanțarea de către Uniunea Europeană a anumitor cheltuieli efectuate de statele membre în cadrul Fondului european de garantare agricolă (FEGA) și al Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) (JO 2015, L 303, p. 35), în măsura în care exclud plățile efectuate în cadrul Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) de către organismul de plată competent din Republica Federală Germania, în cuantum total de 7 719 920,30 euro,

TRIBUNALUL (Camera a doua),

compus din domnii M. Prek, președinte, F. Schalin (raportor) și doamna J. Costeira, judecători,

grefier: doamna S. Bukšek Tomac, administrator,

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 13 decembrie 2016,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: germana

Hotărâre

Istoricul cauzei

- 1 Astfel cum rezultă din cuprinsul articolului 15 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) (JO 2005, L 277, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 66, p. 101), Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) intervine în statele membre în cadrul unor programe de dezvoltare rurală care pot să includă o serie de programe regionale, situație care se regăsește în Republica Federală Germania, ținând seama de structura federală a acestui stat membru.
- 2 În ceea ce privește perioada de programare 2007-2013, programul de dezvoltare rurală pentru landul Bavaria (Germania), intitulat „Bayerisches Zukunftsprogramm Agrarwirtschaft und Ländlicher Raum 2007-2013 aus dem Europäischen Landwirtschaftsfonds (ELER) gemäß Verordnung (EG) Nr. 1698/2005” (Programul de dezvoltare a economiei agricole și a mediului rural din Bavaria pentru perioada 2007-2013 cu sprijinul FEADR în temeiul Regulamentului nr. 1698/2005, denumit în continuare „BayZal”), care include acțiuni în materie de comasare a terenurilor și de renovare a satelor, a fost înaintat Comisiei Comunităților Europene, care l-a aprobat prin Decizia C(2007) 3994 final din 5 septembrie 2007 (denumită în continuare „Decizia din 5 septembrie 2007”), care prevede o finanțare prin FEADR în cuantum maxim total de 1 253 943 708 euro pentru întreaga perioadă de programare.
- 3 În urma unei prime inspecții efectuate de serviciile sale între 2 martie 2009 și 6 martie 2009, Comisia a considerat că existau deficiențe în aplicarea criteriilor de selecție a operațiunilor de comasare a terenurilor și de renovare a satelor în Bavaria susținute prin FEADR în anii 2007 și 2008 și că acest fapt constituia o nerespectare a unui criteriu-cheie. La finalul procedurii care a inclus printre altele sesizarea organului de conciliere în temeiul Regulamentului (CE) nr. 885/2006 al Comisiei din 21 iunie 2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1290/2005 în ceea ce privește autorizarea agenților de plăți și a altor entități, precum și lichidarea conturilor FEAGA și FEADR (JO 2006, L 171, p. 90, Ediție specială, 14/vol. 2, p. 37), Comisia a aplicat o corecție financiară corespunzătoare unei deduceri forfetare de 10 %, respectiv 1 040 620,50 euro, asupra proiectelor în discuție care au beneficiat de o finanțare prin FEADR în anii 2007 și 2008.
- 4 Între 8 iulie 2013 și 12 iulie 2013, serviciile Comisiei au efectuat o a doua inspecție care avea ca obiect printre altele punerea în aplicare a comasărilor terenurilor și a renovărilor satelor în cadrul BayZal, pentru a verifica sistemul de gestiune și de control pus în aplicare în Bavaria.
- 5 Prin scrisoarea din 3 septembrie 2013, Comisia a comunicat autorităților germane rezultatele inspecției și constatarea sa privind existența unor deficiențe în stabilirea sau în aplicarea unor criterii de selecție referitoare la operațiunile susținute prin FEADR în Bavaria, atât pentru anii 2007-2008, care au condus deja la o corecție, cât și pentru anii 2009-2012, precum și începând din anul 2013. O discuție bilaterală a fost inițiată între serviciile Comisiei și autoritățile germane. O a doua procedură de conciliere, în temeiul articolului 16 din Regulamentul nr. 885/2006 a fost de asemenea inițiată, însă aceasta nu a fost finalizată.
- 6 La 13 noiembrie 2015, Comisia a adoptat în final Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/2098 de excludere de la finanțarea de către Uniunea Europeană a anumitor cheltuieli efectuate de statele membre în cadrul Fondului european de garantare agricolă (FEAGA) și al FEADR (JO 2015, L 303, p. 35, denumită în continuare „decizia atacată”), prin care Comisia a aplicat o corecție forfetară de 10 % în privința cheltuielilor efectuate în Bavaria de autoritățile germane în anii 2009-2014. După rectificarea bazei de calcul, în măsura în care Comisia a prevăzut inițial o corecție de 11 046 145,96 euro, cuantumul final al corecției s-a ridicat la 7 719 920 de euro.

- 7 Criticile formulate de Comisie și care se află la originea adoptării deciziei atacate sunt cuprinse atât în raportul întocmit la 12 iunie 2015 de organul de conciliere în cadrul sesizării sale de către autoritățile germane ca urmare a celei de a doua inspecții, cât și în raportul de sinteză întocmit de Comisie la 19 octombrie 2015 (denumit în continuare „raportul de sinteză”). În esență, aceste critici pot fi rezumate în termenii care urmează.
- 8 Comasările terenurilor și renovările satelor în Bavaria, astfel cum sunt prezentate de autoritățile germane, se desfășoară în trei etape:
- prima etapă, care corespunde etapei inițiale și de consultare, permite întâlnirea părților interesate regionale, comunale sau locale, pentru a le consulta și pentru a clarifica obiectivele urmărite, pentru a distribui sarcinile și a stabili dacă diferitele părți interesate doresc să urmărească procesul și să utilizeze posibilitățile de ajutor; această etapă este inițiată de autoritățile publice regionale competente, în speță Ämter für ländliche Entwicklung (birourile de dezvoltare rurală), în cazul în care acestea consideră că o procedură de comasare a terenurilor sau de renovare a satelor este necesară și trebuie inițiată în interesul părților interesate;
 - a doua etapă presupune decizia adoptată de biroul de dezvoltare rurală de a iniția comasarea terenurilor sau renovarea satelor, ceea ce are ca rezultat constituirea unei comunități de părți interesate care grupează proprietarii de terenuri și titularii de drepturi de proprietate, comunitate care va fi solicitantul și beneficiarul subvențiilor;
 - a treia etapă cuprinde planificarea detaliată și punerea în aplicare efectivă a comasării terenurilor sau a renovării satului în fiecare zonă vizată.
- 9 Or, în primul rând, potrivit Comisiei, în cursul anilor 2007 și 2008, operațiunile de comasare a terenurilor și de renovare a satelor nu au fost aprobate pe baza unor criterii de selecție stabilite de organul competent, astfel cum prevedea articolul 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1698/2005.
- 10 În al doilea rând, în ceea ce privește anii 2009-2012, criteriile de selecție a proiectelor, astfel cum figurau inițial în BayZal, au făcut în mod cert, începând cu o decizie din 22 decembrie 2008 a comitetului de monitorizare – comitet instituit în temeiul articolului 77 din Regulamentul nr. 1698/2005 și însărcinat cu examinarea criteriilor de selecție care trebuie puse în aplicare în perioada de programare 2007-2013 (denumită în continuare „decizia din 22 decembrie 2008”) –, obiectul unei modificări în ceea ce privește prima și a doua etapă a operațiunilor de comasare a terenurilor și de renovare a satelor, însă Comisia consideră că aceste criterii nu sunt adecvate pentru a selecta proiectele dintre cele care sunt eligibile, întrucât proiectele respective nu fac obiectul unei clasificări, iar selecția lor are un caracter opac și, prin urmare, nu este transparentă. În plus, nu a fost stabilit niciun criteriu de selecție pentru a decide inițierea procedurilor. Acestea din urmă constau în diferite proiecte sau operațiuni care nu sunt cunoscute în momentul în care se adoptă o decizie în ceea ce le privește, astfel încât ele sunt aprobate numai în anii care urmează inițierii procedurii.
- 11 În al treilea rând, în ceea ce privește anul 2013, în decembrie 2012 au fost aprobate noi criterii de selecție care se aplică și procesului de preselecție, și anume selecției procedurilor instituite în Bavaria. Punerea în aplicare a criteriilor de selecție are loc prin intermediul a trei liste de control:
- lista de control A conține criteriile de selecție care permit să se verifice dacă procedura poate fi considerată ca fiind în conformitate cu programul de lucru din BayZal și dacă poate fi înscrisă în acesta din urmă;
 - lista de control B conține criteriile de selecție care permit să se verifice dacă executarea unei proceduri sau a unei operațiuni, care poate fi inclusă în programul de lucru, poate să înceapă;
 - lista de control C conține criteriile de selecție care permit selectarea unui proiect.

- 12 Instituirea listei de control C a fost decisă începând din luna decembrie 2008 și a fost aplicată începând cu anul 2009. Listele de control A și B au fost stabilite în 2013 și au fost aplicate retroactiv tuturor procedurilor și proiectelor începând din 2009.
- 13 Totuși, Comisia apreciază că aceste liste de control sunt insuficiente, în special în măsura în care ele nu includ clasificări ale procedurilor puse în aplicare în Bavaria și nu se aplică în cazul procedurilor a căror inițiere nu a fost încă decisă, astfel încât selectarea operațiunilor și a proiectelor în acest stadiu rămâne netransparentă.

Procedura și concluziile părților

- 14 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 26 ianuarie 2016, Republica Federală Germania a introdus prezenta acțiune.
- 15 Memoriul în apărare, replica și duplica au fost depuse la grefa Tribunalului la 8 aprilie 2016, la 25 mai 2016 și, respectiv, la 7 iulie 2016.
- 16 Republica Federală Germania solicită Tribunalului:
- anularea articolului 1 și a anexei la decizia atacată, în măsura în care acestea înlătură de la finanțarea de către Uniunea Europeană a plăților efectuate prin FEADR de organismul său de plată competent în quantum total de 7 719 920,30 euro;
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 17 Comisia solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii;
 - obligarea Republicii Federale Germania la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

- 18 Republica Federală Germania invocă patru motive în cadrul acțiunii.
- 19 În primul rând, aceasta se prevalează de o eroare de drept săvârșită de Comisie, constând într-o încălcare a articolului 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1698/2005 coroborat cu articolul 2 litera (e) din același regulament, întrucât Comisia nu a respectat cerințele regulamentului menționat în ceea ce privește criteriile de eligibilitate a cheltuielilor luate în considerare în cadrul FEADR.
- 20 În al doilea rând, aceasta se prevalează de o încălcare a principiului parteneriatului, astfel cum rezultă din articolul 6 din Regulamentul nr. 1698/2005, a principiului cooperării loiale, astfel cum rezultă din articolul 4 alineatul (3) primul paragraf TUE, precum și a principiului protecției încrederii legitime, în măsura în care Comisia nu a respectat caracterul întemeiat al unei practici pe care a aprobat-o sau cu privire la care nu s-a opus.
- 21 În al treilea rând, aceasta se prevalează de o încălcare a principiului subsidiarității, astfel cum rezultă din articolul 5 din TUE, întrucât Comisia încalcă autonomia procedurală și prerogativele statelor membre în materie de amenajare a teritoriului.

- 22 În al patrulea rând, aceasta se prevalează de o încălcare a articolului 52 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului (JO 2013, L 347, p. 549), a articolului 31 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1290/2005 al Consiliului din 21 iunie 2005 privind finanțarea politicii agricole comune (JO 2005, L 209, p. 1, Ediție specială, 14/vol. 1, p. 193), precum și a principiului proporționalității întrucât, prin corecția forfetară de 10 % pe care a aplicat-o, Comisia, pe de o parte, nu a apreciat în mod corect natura și întinderea în orice caz minimă ale unei eventuale încălcări în raport cu criteriile de selecție și, pe de altă parte, nu a luat în considerare faptul că Uniunea nici nu a suferit un prejudiciu financiar și nici nu a fost expusă unui risc real de a suferi un astfel de prejudiciu. În plus, decizia atacată ar fi afectată de nemotivare cu privire la acest aspect.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe o încălcare a articolului 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1698/2005 coroborat cu articolul 2 litera (e) din același regulament, ca urmare a nerespectării de către Comisie a condițiilor de eligibilitate a cheltuielilor

- 23 În primul rând, Republica Federală Germania amintește în cererea introductivă că, în temeiul articolului 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1698/2005, cheltuielile sunt eligibile pentru contribuția FEADR numai în cazul în care sunt efectuate pentru operațiuni decise conform criteriilor de selecție stabilite de organul competent, noțiunea „operațiune” fiind definită la articolul 2 litera (e) din același regulament drept „un proiect, un contract, un aranjament sau o altă acțiune, selectate conform criteriilor stabilite pentru programul de dezvoltare rurală în cauză și puse în aplicare de unul sau mai mulți beneficiari pentru a îndeplini obiectivele prevăzute la articolul 4”.
- 24 Or, Comisia ar impune să fie aplicate criterii de selecție în cursul primei și al celei de a doua etape ale procedurii de comasare a terenurilor și de renovare a satelor, astfel cum este pusă în aplicare în Bavaria, deși este vorba despre etape în amonte ale acestei proceduri în care nu există încă nici operațiuni și nici beneficiari, cel mult „beneficiari potențiali”, întrucât aceștia apar numai în cea de a treia etapă a operațiunii de comasare a terenurilor și de renovare a satelor, după constituirea comunității părților interesate care dobândește calitatea de solicitant de ajutor.
- 25 În al doilea rând, Comisia ar considera în mod eronat că, în primele două etape ale operațiunii de comasare a terenurilor și de renovare a satelor, autoritățile germane efectuează o preselecție nelegală a proiectelor, întrucât acestea decid potrivit unor criterii netransparente să inițieze a treia etapă. Or, potrivit autorităților germane, aceste două etape fac parte dintr-un proces de informare, de consultare și de determinare complex pentru a evalua oportunitatea inițierii procedurii și pentru a verifica dacă sunt întrunite condițiile prealabile care decurg din legislația federală privind comasările terenurilor. Această critică a Comisiei ar fi afectată de asemenea de nemotivare.
- 26 În al treilea rând, în ceea ce privește criteriile de selecție propriu-zise, Comisia ar impune cerințe excesive care nu corespund legislației în vigoare și nu sunt prevăzute în Regulamentul nr. 1698/2005, în măsura în care aceasta solicită să se stabilească un clasament între proiecte, să se stabilească o listă de selecție sub forma unui tabel recapitulativ sau chiar să se constate ce procedură îndeplinește cel mai bine criteriile de selecție. Or, proiectele eligibile au fost supuse unor criterii de selecție, astfel cum au fost stabilite în special prin decizia din 22 decembrie 2008, adoptată în prezența unor reprezentanți ai Comisiei. Decizia din 22 decembrie 2008 a inclus în anexă lista de control C, referitoare la criteriile de selecție pentru dezvoltarea rurală, completată ulterior de listele de control A și B.
- 27 Autoritățile germane subliniază cu titlu suplimentar că Comisia nu a respectat de asemenea propriile orientări, astfel cum rezultă acestea din documentul nr. VI/10535/99 din 23 iulie 2002 intitulat „Orientări privind punerea în aplicare a sistemelor de gestiune, de control și a sancțiunilor pentru măsurile de dezvoltare rurală instituite prin Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 al Consiliului – Măsuri

de dezvoltare rurală finanțate prin FEOGA-Garantare”, pe care aceasta le-a adoptat în 2002 și pe care le-a menționat în comunicarea sa către autoritățile germane din 11 mai 2009. Este în mod cert adevărat că aceste orientări se referă la plățile directe în cadrul politicii agricole comune (PAC), iar nu la FEADR. Totuși, este posibil să se deducă din acestea că criteriile de selecție sunt utilizate numai pentru a face o alegere între cererile de ajutor concrete considerate eligibile. Prin urmare, aceste criterii dobândesc o relevanță reală numai atunci când trebuie făcută în mod efectiv o selecție, de exemplu din cauza resurselor financiare limitate având în vedere numărul de proiecte, ceea ce, potrivit autorităților germane, nu este cazul în speță.

- 28 În replică, Republica Federală Germania urmărește să consolideze argumentele sale referitoare la o interpretare eronată de către Comisie a dispozițiilor Regulamentului nr. 1698/2005, insistând asupra diferenței care există între „măsuri” și „operațiuni”, care fac obiectul definițiilor prevăzute la articolul 2 litera (d) și, respectiv, la articolul 2 litera (e) din Regulamentul nr. 1698/2005. Astfel, o procedură de comasare a terenurilor nu ar fi în mod cert o „operațiune”, ci o „măsură” în sensul acestor definiții, „măsurile” fiind situate înainte de „operațiuni”. Or, dreptul Uniunii nu conține nicio obligație a statelor membre de a aplica criterii de selecție începând din etapa măsurilor, întrucât gradul de concretizare necesar pentru a putea vorbi despre o operațiune nu este încă atins. În plus, în stadiul timpuriu în care Comisia intenționează să se poziționeze, nu există încă „beneficiar” în sensul Regulamentului nr. 1698/2005. Noțiunea „beneficiar potențial” utilizată de Comisie nu are valoare juridică și, prin utilizarea acestei noțiuni, Comisia admite implicit inexistența unui beneficiar concret în cadrul primei și al celei de a doua etape ale procedurii de comasare a terenurilor și de renovare a satelor. Republica Federală Germania contestă, pe de altă parte, afirmația Comisiei potrivit căreia ea ar împărtăși analiza acesteia din urmă ca urmare a faptului că nu a inițiat o cale de atac judiciară împotriva corecției financiare care îi fusese aplicată în anul 2013 și care privea anii 2007 și 2008.
- 29 În ceea ce privește comparația efectuată de Comisie cu procedurile în vigoare în landul Renania de Nord-Westfalia (Germania) și în landul Mecklenburg-Pomerania Occidentală (Germania), pe care Comisia le citează ca exemplu, autoritățile germane susțin că aceasta este lipsită de relevanță, în special pentru că legislația federală privind comasările terenurilor permite să se încredințeze comunității părților interesate sarcini esențiale ale autorității competente în ceea ce privește comasările terenurilor și acest lucru individualizează cazul landului Bavaria în temeiul legislației bavareze referitoare la punerea în aplicare a legislației federale privind comasările terenurilor. Pe de altă parte, procedura invocată în ceea ce privește landul Mecklenburg-Pomerania Occidentală se referă numai la perioada de programare 2014-2020.
- 30 La rândul ei, Comisia contestă argumentele autorităților germane și susține că criticile pe care le-a formulat, în special în cursul procedurii de conciliere și în raportul său de sinteză, sunt întemeiate.
- 31 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, atunci când Comisia refuză să acopere din Fondul european de garantare agricolă (FEGA) sau din (FEADR) anumite cheltuieli din cauza unor încălcări ale dispozițiilor dreptului Uniunii imputabile unui stat membru, aceasta trebuie să dovedească existența respectivelor încălcări (Hotărârea din 28 octombrie 1999, Italia/Comisia, C-253/97, EU:C:1999:527, punctul 6). Cu alte cuvinte, Comisia este obligată să justifice decizia prin care constată inexistența sau deficiențe ale controalelor efectuate de statul membru vizat (Hotărârea din 8 mai 2003, Spania/Comisia, C-349/97, EU:C:2003:251, punctul 46).
- 32 Comisia nu trebuie să demonstreze în mod exhaustiv insuficiența controalelor efectuate de autoritățile naționale sau incorectitudinea datelor transmise, ci să prezinte un element de probă cu privire la îndoiala serioasă și rezonabilă pe care o are față de aceste controale sau față de aceste date (Hotărârea din 20 septembrie 2001, Belgia/Comisia, C-263/98, EU:C:2001:455, punctul 36, și Hotărârea din 8 mai 2003, Spania/Comisia, C-349/97, EU:C:2003:251, punctul 47).

- 33 Revine în continuare acestui stat membru sarcina să demonstreze că sunt îndeplinite condițiile pentru a obține finanțarea refuzată de Comisie (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 septembrie 2001, Belgia/Comisia, C-263/98, EU:C:2001:455, punctul 37). Cu alte cuvinte, statul membru vizat nu poate infirma constatările Comisiei fără a susține propriile afirmații prin elemente care stabilesc existența unui sistem fiabil și operațional de control. În cazul în care acest stat membru nu reușește să demonstreze inexactitatea constatărilor Comisiei, acestea constituie elemente care pot provoca îndoieli serioase cu privire la instituirea unui ansamblu adecvat și eficient de măsuri de supraveghere și de control (Hotărârea din 28 octombrie 1999, Italia/Comisia, C-253/97, EU:C:1999:527, punctul 7, și Hotărârea din 8 mai 2003, Spania/Comisia, C-349/97, EU:C:2003:251, punctul 48).
- 34 În speță, trebuie să se arate că, în cadrul general al PAC, punerea în aplicare a politicii de dezvoltare rurală în cadrul Uniunii prin intermediul instrumentului de finanțare și de programare constituit de FEADR se bazează pe principiul gestiunii partajate între Uniune și statele membre, dreptul Uniunii stabilind cadrul juridic general care trebuie completat de legislațiile naționale (Concluziile avocatului general Saugmandsgaard Øe prezentate în cauza Občina Gorje, C-111/15, EU:C:2016:280, punctul 7).
- 35 În primul rând, în ceea ce privește dispozițiile care reglementează la nivelul Uniunii finanțarea prin FEADR, acestea sunt rezultate din Regulamentul nr. 1290/2005 pentru perioada de programare 2007-2013. Perioada de programare 2014-2020 este acoperită prin Regulamentul nr. 1306/2013.
- 36 Dispozițiile generale care reglementează funcționarea FEADR în perioada de programare 2007-2013 rezultă, la rândul lor, din Regulamentul nr. 1698/2005, care a fost abrogat prin Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 (JO 2013, L 347, p. 487), care acoperă perioada de programare următoare (2014-2020).
- 37 Ajutorul pentru dezvoltare rurală prevăzut de Regulamentul nr. 1698/2005 este pus în aplicare prin intermediul a patru axe, care fac obiectul a tot atâtea secțiuni distincte care figurează în titlul IV din regulamentul menționat. Secțiunea 1, intitulată „Axa 1 – Ameliorarea competitivității sectoarelor agricol și forestier”, menționează la articolul 30 că ajutorul „poate acoperi în special operațiunile aferente [...] comasării și ameliorării terenurilor”. Secțiunea 3, intitulată „Axa 3 – Calitatea vieții în mediul rural și diversificarea economiei rurale”, menționează la articolul 52 că „ajutorul în temeiul prezentei secțiuni cuprinde [...] măsuri menite să amelioreze calitatea vieții în mediul rural, în special [...] renovarea și dezvoltarea satelor”. Operațiunile de comasare a terenurilor agricole, pe de o parte, și operațiunile de renovare a satelor, pe de altă parte, se încadrează astfel în două axe distincte.
- 38 În temeiul articolului 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1698/2005, „cheltuielile sunt eligibile pentru contribuția FEADR numai în cazul în care sunt efectuate pentru operațiuni decise de autoritatea de gestionare a programului în cauză sau sub responsabilitatea acesteia, conform criteriilor de selecție stabilite de organul competent”. Articolul 2 litera (e) din Regulamentul nr. 1698/2005 definește noțiunea „operațiune” drept „un proiect, un contract, un aranjament sau o altă acțiune, selectate conform criteriilor stabilite pentru programul de dezvoltare rurală în cauză și puse în aplicare de unul sau mai mulți beneficiari pentru a îndeplini obiectivele prevăzute la articolul 4”. Articolul 2 litera (d) din același regulament definește noțiunea „măsură” drept „un ansamblu de operațiuni care contribuie la punerea în aplicare a unei axe, astfel cum este menționat la articolul 4 alineatul (2)”.
- 39 Dispoziții complementare sunt prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 1974/2006 al Comisiei din 15 decembrie 2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 (JO 2006, L 368, p. 15, Ediție specială, 03/vol. 80, p. 133), al cărui articol 48 alineatul (1) prevede că, pentru a asigura o protecție eficientă a intereselor financiare ale Uniunii, „statele membre se asigură că toate măsurile de dezvoltare rurală pe care intenționează să le pună în aplicare pot face obiectul unor controale și verificări” și „elaborează, în acest scop, dispoziții privind controalele, care să le permită asigurarea, în mod satisfăcător, a respectării criteriilor de eligibilitate și a altor angajamente”.

- 40 Regulamentul nr. 1305/2013 prevede la articolul 49 alineatul (1) că „[c]riteriile de selecție [stabilite de autoritatea de management al programului de dezvoltare rurală în urma consultării comitetului de monitorizare] urmăresc să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală” și că „[l]a stabilirea și aplicarea criteriilor de selecție se ține seama de principiul proporționalității în ceea ce privește dimensiunea operațiunii”.
- 41 În al doilea rând, în ceea ce privește normele care rezultă din legislația federală germană aplicabilă comasărilor terenurilor și renovărilor satelor în Bavaria, acestea din urmă sunt reglementate prin Flurbereinigungsgesetz (Legea privind comasările terenurilor, denumită în continuare „FlurbG”), în versiunea sa rezultată din revizuirea din 16 martie 1976 (BGBl. 1976 I, p. 546), modificată ultima dată la 19 decembrie 2008 (BGBl. 2008 I, p. 2794). În lumina articolelor 1 și 37 din FlurbG, comasările terenurilor constau într-o reorganizare a proprietăților funciare, în special printr-o nouă repartizare a terenurilor agricole comunale și a proprietăților funciare dispersate sau constituite în mod nerentabil, pentru a îmbunătăți condițiile de muncă în agricultură și silvicultură.
- 42 În landul Bavaria, cadrul juridic stabilit la nivel federal prin FlurbG este completat prin Gesetz zur Ausführung des Flurbereinigungsgesetzes (Legea de punere în aplicare a legii privind comasările terenurilor). Birourile de dezvoltare rurală se află la originea acțiunilor în materie de renovare a satelor și de comasare a terenurilor și sunt de asemenea responsabile pentru acestea.
- 43 În ceea ce privește eroarea de drept care ar fi fost săvârșită de Comisie, constând într-o încălcare a articolului 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1698/2005 coroborat cu articolul 2 litera (e) din același regulament, trebuie amintit că, în ceea ce privește articularea dintre un regulament și dispozițiile de drept național la care face trimitere, faptul că un regulament este direct aplicabil nu împiedică dispozițiile respectivului regulament să abilitaze o instituție a Uniunii sau un stat membru să adopte măsuri de punere în aplicare și că, în această ipoteză, modalitățile de exercitare a acestei competențe sunt reglementate de dreptul public al statului în cauză (a se vedea prin analogie Hotărârea din 27 septembrie 1979, Eridania-Zuccherifici nazionali și Società italiana per l'industria degli zuccheri, 230/78, EU:C:1979:216, punctul 34).
- 44 Atunci când un regulament prevede o astfel de abilitare, nu rezultă că statul membru dispune de o putere de apreciere nelimitată în stabilirea normelor de aplicare și nici că acestea trebuie să aibă un anumit conținut. Statului membru îi revine obligația de a respecta condițiile și limitele stabilite de normele Uniunii care sunt aplicabile în mod specific în acest context, respectiv care constituie temeiul juridic concret al activității normative în discuție (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 decembrie 2015, Finlanda/Comisia, T-124/14, EU:T:2015:955, punctul 44).
- 45 În lumina considerațiilor prezentate mai sus, trebuie arătat că rezultă din considerentul (61) și din articolul 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1698/2005 că, în conformitate cu principiul subsidiarității, normele privind eligibilitatea cheltuielilor sunt, în principiu, stabilite la nivel național și că cheltuielile sunt eligibile numai în cazul în care sunt efectuate pentru operațiuni decise conform criteriilor de selecție stabilite de organul competent.
- 46 În speță, rezultă că stabilirea criteriilor de selecție care permit determinarea eligibilității cheltuielilor pentru contribuția FEADR corespunde măsurilor de punere în aplicare încredințate autorităților naționale prin Regulamentul nr. 1698/2005 pentru a pune în aplicare obiectivele stabilite prin acest din urmă regulament, în speță sprijinirea dezvoltării rurale prin FEADR.
- 47 În acest context, revine autorităților germane sarcina să acționeze cu respectarea orientărilor și a limitelor stabilite prin abilitarea pe care le-o conferă Regulamentul nr. 1698/2005, pe de o parte, în stabilirea unor criterii de selecție în ceea ce privește cheltuielile în cauză și, pe de altă parte, în aplicarea criteriilor menționate.

- 48 Totuși, modalitățile de punere în aplicare a comasărilor terenurilor și a renovărilor satelor au vocația de a fi reglementate în întregime numai de dreptul național. Astfel, Regulamentul nr. 1698/2005 nu permite Comisiei să impună o procedură sau opțiuni legislative speciale pentru a realiza comasările terenurilor și renovările satelor în statul membru în cauză.
- 49 În schimb, în măsura în care autoritățile germane solicită o contribuție din FEADR pentru cheltuielile efectuate în cadrul comasărilor terenurilor și renovărilor satelor în Bavaria, este necesar să se verifice, în primul rând, existența unor criterii de selecție care să răspundă obiectivului urmărit de Regulamentul nr. 1698/2005 și, în al doilea rând, condițiile de punere în aplicare efectivă a criteriilor menționate.
- 50 În ceea ce privește calificarea comasărilor terenurilor și a renovărilor satelor drept „operațiuni”, ceea ce, potrivit modului de redactare a articolului 2 litera (e) din Regulamentul nr. 1698/2005, necesită supunerea acestora unor criterii de selecție, trebuie arătat că, potrivit unei jurisprudențe constante, din cerințele aplicării uniforme a dreptului Uniunii, precum și ale principiului egalității de tratament rezultă că termenii unei dispoziții de drept al Uniunii care nu face nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie în mod normal să primească, în întreaga Uniune, o interpretare autonomă și uniformă (a se vedea prin analogie Hotărârea din 25 octombrie 2012, Ketelä, C-592/11, EU:C:2012:673, punctul 34 și jurisprudența citată).
- 51 Or, în conformitate cu ceea ce susține Comisia, definiția noțiunii „operațiune” de la articolul 2 litera (e) din Regulamentul nr. 1698/2005, în măsura în care face referire la „un proiect, un contract, un aranjament sau o altă acțiune” puse în aplicare de unul sau mai mulți beneficiari pentru a îndeplini obiectivele de sprijin în favoarea dezvoltării rurale, este extrem de largă, ceea ce permite să se asigure că, în pofida varietății tipurilor de operațiuni vizate și indiferent de situația specială a procedurilor naționale în cauză, este pusă în aplicare o selecție, astfel cum impune reglementarea.
- 52 Comasările terenurilor și renovările satelor, începând din momentul în care se înscriu într-un proiect, un contract, un aranjament sau orice altă acțiune care sunt destinate să conducă la o realizare concretă, trebuie considerate operațiuni și, prin urmare, trebuie supuse unor criterii de selecție, astfel cum sunt prevăzute de dispozițiile Regulamentului nr. 1698/2005.
- 53 În schimb, trebuie să se rețină că noțiunea „măsură”, în sensul articolului 2 litera (d) din Regulamentul nr. 1698/2005, întrucât corespunde unui „un ansamblu de operațiuni care contribuie la punerea în aplicare a unei axe”, trebuie considerată drept o categorie abstractă de operațiuni pe care statele membre au libertatea de a le alege în programul lor de dezvoltare pentru a urmări realizarea uneia dintre cele patru axe menționate de Regulamentul nr. 1698/2005. Astfel, comasarea terenurilor este o măsură atunci când desemnează acțiunea generală care constă în raționalizarea utilizării terenurilor agricole. Situația este aceeași în ceea ce privește renovarea satelor atunci când aceasta desemnează acțiunea generală care constă în îmbunătățirea condițiilor de viață în mediul rural. Invers, începând din momentul în care comasarea terenurilor sau renovarea unui sat sunt incluse într-o acțiune identificabilă, legată în special de un loc geografic sau de o comunitate identificată de persoane, trebuie considerate operațiuni.
- 54 Având în vedere efectul imediat și direct al Regulamentului nr. 1698/2005, această calificare are drept consecință impunerea punerii în aplicare a unor criterii de selecție, și aceasta indiferent de etapa în care se situează operațiunea în cauză în lumina legislației naționale. A reține o interpretare contrară ar însemna să se repună în discuție principiul interpretării autonome și uniforme a noțiunilor din dreptul Uniunii.

- 55 Prin urmare, Republica Federală Germania reține în mod eronat că comasările terenurilor și renovările satelor în Bavaria au o situație specifică, ce ar împiedica punerea în aplicare a unor criterii de selecție în cursul primelor două etape din cauza lipsei unor proiecte concrete sau a unor comunități de beneficiari.
- 56 Republica Federală Germania admite, de altfel, posibilitatea de a supune unor criterii de selecție cele două etape inițiale ale operațiunilor de comasare a terenurilor și de renovare a satelor în Bavaria, întrucât, începând cu decizia din 22 decembrie 2008, a modificat criteriile de selecție a proiectelor, astfel cum figurau acestea inițial în BayZal, cu scopul de a le aplica în stadiul primei și al celei de a doua etape, chiar dacă aceste criterii au fost considerate inadecvate de către Comisie. Pe de altă parte, documentul prezentat cu titlu de anexă de către Comisie și care provine de la autoritățile din Regierungsbezirk der Oberpfalz (districtul Oberpfalz, Germania), intitulat „Programul de lucru 2003 al administrației districtului Oberpfalz și al conducerii dezvoltării rurale din Regensburg – Calendar 2003”, permite să se constate că autoritățile locale au efectuat un clasament al cererilor de proiecte de comasare a terenurilor sau de renovare a satelor pentru a le împărți în patru grupe, care să beneficieze într-un interval de timp mai mult sau mai puțin îndepărtat de o hotărâre de comasare a terenurilor. Or, astfel cum arată Comisia, cele mai vechi cereri au fost înregistrate începând din anul 1985, iar numărul mare de cereri în așteptare lasă să se întrevadă că nu toate vor beneficia de finanțare, în special din cauză că nu vor depăși etapa înscrierii în programul de lucru al biroului de dezvoltare rurală competent la nivel local.
- 57 Aceste constatări permit să se înlăture obiecțiile autorităților germane împotriva criticii formulate de Comisie, care pare fondată, potrivit căreia, în cursul primelor două etape ale procedurii de comasare a terenurilor și de renovare a satelor, în vigoare în Bavaria, autoritățile competente realizează efectiv o preselecție a proiectelor care urmează să beneficieze de finanțare prin FEADR, dar decid să inițieze a treia etapă potrivit unor criterii netransparente, ceea ce, în plus, afectează principiul egalității de tratament pe care îl pot invoca în mod legitim entitățile și persoanele care doresc să beneficieze de finanțare prin FEADR. Această situație, care exista înainte de intervenția deciziei din 22 decembrie 2008, a continuat după decizia respectivă.
- 58 Astfel, după cum Republica Federală Germania admite la punctul 54 din replică, deși lista de control A a fost stabilită în cadrul deciziei din 22 decembrie 2008 pentru a îmbunătăți documentarea lucrărilor pregătitoare necesare în vederea adoptării deciziei de a iniția o procedură de comasare a terenurilor sau de renovare a satelor, aceasta nu conține criterii de selecție în sensul articolului 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1698/2005, în măsura în care autoritățile germane consideră în orice caz că, în această etapă, chiar atunci când decid să includă o operațiune în cadrul programului de lucru din BayZal, nu ar exista încă beneficiari ai ajutoarelor și nu ar fi posibil să se depună cereri de finanțare pentru proiecte concrete.
- 59 Nemotivarea invocată de autoritățile germane în ceea ce privește critica Comisiei având ca obiect preselecția nelegală a cererilor de finanțare trebuie să fie de asemenea respinsă. În contextul particular al elaborării deciziilor referitoare la închiderea conturilor în cadrul PAC, motivarea unei decizii trebuie să fie considerată suficientă dacă statul destinatar a fost asociat îndeaproape la procesul de elaborare a acestei decizii și cunoștea motivele pentru care Comisia considera că sumele în litigiu nu trebuiau să fie suportate de FEAGA sau de FEADR (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 decembrie 1990, Țările de Jos/Comisia, C-22/89, EU:C:1990:471, punctul 18). Or, autoritățile germane au participat la procedura de conciliere în temeiul articolului 16 din Regulamentul nr. 885/2006, anterior adoptării deciziei atacate, astfel încât acestea au fost asociate îndeaproape la procesul de elaborare a acestei decizii și cunoșteau motivele pentru care Comisia considera că sumele în litigiu nu trebuiau suportate de FEADR din cauza unei selecții nelegale a proiectelor în cadrul primelor două etape ale procedurii de comasare a terenurilor și de renovare a satelor, astfel cum erau puse în aplicare în Bavaria.

- 60 În sfârșit, referitor la argumentul Republicii Federale Germania potrivit căruia Comisia ar stabili condiții excesive în ceea ce privește criteriile de selecție propriu-zise, este necesar să se arate următoarele.
- 61 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în cazul în care este necesară interpretarea unui text din dreptul derivat al Uniunii referitor la PAC, acesta trebuie interpretat, în măsura posibilului, în sensul conformității sale cu dispozițiile tratatului (a se vedea Hotărârea din 13 aprilie 2011, Germania/Comisia, T-576/08, EU:T:2011:166, punctul 103 și jurisprudența citată).
- 62 În speță, rezultă din cuprinsul articolului 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1698/2005 coroborat cu articolul 2 litera (c) din același regulament că cheltuielile angajate cu titlu de operațiuni, precum comasările terenurilor sau renovările satelor, trebuie efectuate potrivit unor criterii de selecție. Or, astfel cum rezultă în mod expres din articolul 73 din Regulamentul nr. 1698/2005, revine Comisiei, în cadrul gestionării partajate între instituțiile Uniunii și statele membre, sarcina de a asigura o bună gestionare financiară în conformitate cu articolul 274 CE, ale cărui dispoziții figurează în prezent la articolul 317 TFUE.
- 63 Deși principiul bunei gestiuni financiare nu trebuie redus la o definiție pur contabilă, acesta implică totuși ca creditele bugetare să fie utilizate în conformitate cu principiile economiei, eficacității și eficienței, acest din urmă principiu vizând cel mai bun raport între mijloacele utilizate și rezultatele obținute, astfel cum rezultă din articolul 28a din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului din 25 iunie 2002 privind regulamentul financiar aplicabil bugetului general al Comunităților europene (JO 2002, L 248, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 3, p. 198), astfel cum a fost modificat, precum și din articolul 30 din Regulamentul (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului (JO 2012, L 298, p. 1).
- 64 Respectarea acestor principii implică faptul că criteriile de selecție reținute permit finanțarea cu prioritate a operațiunilor care răspund cel mai bine obiectivelor de dezvoltare rurală, astfel cum decurg acestea din cele patru axe menționate în Regulamentul nr. 1698/2005.
- 65 Prin urmare, este necesar să se asigure că criteriile reținute permit să se identifice, dintre toate operațiunile pentru care se solicită finanțare prin FEADR, pe acelea care sunt cel mai adecvate pentru a atinge obiectivele PAC prin intermediul Regulamentului nr. 1698/2005.
- 66 În acest context, ținând seama de colaborarea dintre Uniune și statele membre, deși lista criteriilor de selecție poate fi stabilită în mod liber de autoritățile germane, fără să includă în mod necesar un sistem de notare sau de clasificare cuantificată a operațiunilor, aceasta trebuie totuși să permită stabilirea celor care trebuie să beneficieze cu prioritate de sprijin prin FEADR, având în vedere meritele lor.
- 67 Astfel, trebuie să se examineze dacă modalitățile de selecție puse în aplicare de autoritățile germane sunt în conformitate cu aceste cerințe.
- 68 În acest context, trebuie să se arate, astfel cum susține în mod întemeiat Comisia, că criteriile de eligibilitate a operațiunilor trebuie distinse de criteriile de selecție.
- 69 Criteriile de eligibilitate permit cel mult să se constate că operațiunile îndeplinesc condițiile esențiale pentru a beneficia de finanțare prin FEADR, precum înscrierea în liniile generale ale obiectivelor PAC astfel cum au fost reluate în BayZal, dar nu să se identifice operațiunile care urmează să fie finanțate cu prioritate în funcție de meritele lor.

- 70 Criteriile de selecție ale autorităților germane care trebuie examinate sunt, pe de o parte, cele introduse în decembrie 2008, în urma primei inspecții a Comisiei și care figurează în lista de control C și, pe de altă parte, cele stabilite în decembrie 2012 și care figurează în listele de control A și B.
- 71 Lista de control C, intitulată „Criterii de solicitare a uneia/a mai multor măsuri financiare prin FEAGA”, corespunde listei de control care a fost elaborată începând din decembrie 2008 de către autoritățile germane.
- 72 Aceasta este compusă din trei tabele, dintre care primul, intitulat „Concordanța cu obiectivele BayZal”, include o listă de întrebări destinate să verifice dacă operațiunea în discuție se încadrează în obiectivele BayZal. Al doilea tabel, care se referă la „Criteriile de selecție comună a tuturor codurilor de măsuri”, are scopul de a verifica dacă sunt îndeplinite condițiile de fond care permit primirea unei subvenții, în special în ceea ce privește fiabilitatea și performanța titularului proiectului, certitudinea finanțării, asigurarea faptului că operațiunea este realizată într-o regiune eligibilă, în cursul perioadei de programare și în lipsa unei subvenții duble. Al treilea tabel, intitulat „Criterii de selecție specifice diferitelor coduri de măsuri”, menționează cinci criterii, având rol de situație recapitulativă, precum includerea operațiunii în programul de lucru, dintre care cel puțin două trebuie îndeplinite astfel încât operațiunea să fie eligibilă pentru ajutor prin FEADR.
- 73 Deși criteriile din lista de control C sunt de natură să determine caracterul eligibil al unei operațiuni, în schimb, acestea nu conțin elemente care să permită o evaluare comparativă în raport cu alte proiecte ele însele eligibile. În aceste condiții, criteriile respective nu îndeplinesc cerințele prevăzute de Regulamentul nr. 1698/2005.
- 74 Lista de control A este intitulată „Criterii pentru includerea unei proceduri/a unei operațiuni în programul de lucru” și este alcătuită din patru tabele intitulate „Dezvoltarea zonelor rurale (strategie)”, „Sinergii regionale”, „Implicarea comunală și performanțele actuale ale administrației în comună” și, respectiv, „Conformitatea cu obiectivele dezvoltării rurale”.
- 75 Aceste patru tabele enumeră o serie de criterii, a căror îndeplinire trebuie verificată pentru a decide dacă o cerere având ca obiect o procedură de comasare a terenurilor trebuie inclusă în programul de lucru. Or, astfel cum subliniază Comisia, nu există o legătură între criterii, numărul de răspunsuri cu „da” sau cu „nu” și evaluarea globală potrivit căreia procedura, care corespunde operațiunii de comasare a terenurilor sau de renovare a unui sat, poate fi inclusă în programul de lucru al biroului de dezvoltare rurală competent.
- 76 Lista de control A, deși permite să se verifice eligibilitatea teoretică a unei operațiuni, nu permite nicio acțiune comparativă și în plus nu îndeplinește cerințele prevăzute de Regulamentul nr. 1698/2005.
- 77 Lista de control B este intitulată „Criterii pentru introducerea unei proceduri/a unei operațiuni” și permite să se stabilească dacă este necesar să se adopte în mod oficial o decizie de inițiere a unei proceduri de comasare a terenurilor potrivit legislației în vigoare în Bavaria.
- 78 Aceasta cuprinde numai șase criterii formale pentru a stabili dacă o procedură poate fi introdusă, precum criteriul includerii efective a procedurii sau a operațiunii în programul de lucru. Or, aceste criterii se referă la eventuala eligibilitate pentru finanțare prin FEADR, dar nu permit în mod vădit nicio comparație cu alte operațiuni.
- 79 În ceea ce privește argumentul autorităților germane potrivit căruia, având în vedere documentul nr. VI/10535/99 menționat de Comisie în scrisoarea sa din 11 mai 2009, selectarea operațiunilor ar fi numai „eventuală”, astfel încât aceasta nu ar avea un caracter obligatoriu, trebuie arătat că orientările cuprinse în documentul nr. VI/10535/99 se referă la perioada anterioară de programare (2000-2006) și că natura facultativă a selecției nu a fost reluată în Regulamentul nr. 1698/2005.

- 80 Prin urmare, nu este posibil să se invoce documentul nr. VI/10535/99 pentru a se opune aplicării dispozițiilor imperative ale Regulamentului nr. 1698/2005. În plus, trebuie arătat că, potrivit termenilor din scrisoarea Comisiei din 11 mai 2009, documentul nr. VI/10535/99 a fost menționat pentru modalitățile de punere în aplicare a criteriilor de selecție, iar nu pentru oportunitatea de a le pune sau de a nu le pune în aplicare.
- 81 Din ansamblul celor ce precedă rezultă că Comisia nu a săvârșit o eroare întrucât a reținut, pe de o parte, că articolul 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1698/2005 impunea criterii care permit o selecție comparativă a operațiunilor și, pe de altă parte, că criteriile puse în aplicare în Bavaria nu îndeplineau această cerință.
- 82 Trebuie arătat de asemenea că, deși autoritățile germane se referă numai la încălcarea Regulamentului nr. 1698/2005, care privește perioada de programare 2007-2013, obligația de a selecta operațiunile de comasare a terenurilor și de renovare a satelor a fost menținută pentru perioada de programare 2014-2020, astfel cum rezultă din articolul 49 din Regulamentul nr. 1305/2013. Întrucât Republica Federală Germania nu a demonstrat că, în ceea ce privește anul 2014, Comisia ar fi săvârșit o eroare întrucât a impus aplicarea unor criterii de selecție comparative, decizia atacată nu poate fi criticată sub acest aspect.
- 83 Având în vedere analiza de mai sus, primul motiv trebuie respins.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe o încălcare a principiului parteneriatului, astfel cum rezultă din articolul 6 din Regulamentul nr. 1698/2005, a principiului cooperării loiale, astfel cum rezultă din articolul 4 alineatul (3) primul paragraf TUE, și a principiului protecției încrederii legitime

- 84 Republica Federală Germania susține că, prin adoptarea deciziei atacate, Comisia a încălcat principiul parteneriatului și obligația de loialitate reciprocă între Uniune și statele membre, astfel cum rezultă din articolul 6 alineatele (1) și (3) din Regulamentul nr. 1698/2005 și din articolul 4 alineatul (3) primul paragraf TUE.
- 85 În primul rând, Republica Federală Germania arată că, prin Decizia din 5 septembrie 2007, Comisia a aprobat BayZal. Or, acesta din urmă ar menționa cu precizie procedura în vigoare în Bavaria în materie de comasare a terenurilor și de renovare a satelor, în special diferitele etape ale procedurii respective și durata acesteia, care s-ar putea întinde pe mai mulți ani, precum și necesitatea de a finanța și operațiuni sau proiecte aprobate înainte de începerea perioadei de programare, în anul 2007, și care se aflau deja în etapa de execuție.
- 86 Decizia din 5 septembrie 2007, în măsura în care a fost precedată de o etapă de consultare de nouă luni, ar fi permis Comisiei să cunoască toate aspectele relevante ale procedurii în vigoare în Bavaria, astfel încât Comisia nu ar putea repune în discuție acest mod de acțiune al autorităților germane. În sfârșit, ar reveni Comisiei sarcina de a adopta o decizie de modificare a Deciziei din 5 septembrie 2007 în cazul în care aceasta ar considera că este necesară o practică diferită a autorităților germane, ceea ce Comisia nu a făcut.
- 87 În al doilea rând, comitetul de monitorizare s-a reunit de mai multe ori începând din noiembrie 2007, în prezența unor reprezentanți ai Comisiei. Or, ca urmare a opoziției acestora din urmă față de abordarea avută în vedere inițial, au fost stabilite criterii de selecție suplimentare. Reprezentanții Comisiei nu ar fi exprimat îndoieli cu privire la aceste criterii și nici nu ar fi ridicat obiecții cu privire la faptul că, datorită resurselor financiare suficiente, nu era necesar să se efectueze o clasificare a operațiunilor.

- 88 Autoritățile germane, care declară că s-au bazat pe speranțele pe care Comisia le-a creat atât prin validarea BayZal, cât și prin atitudinea reprezentanților săi prezenți la reuniunea comitetului de monitorizare, invocă încălcarea principiului protecției încrederii legitime.
- 89 În replică, autoritățile germane, invocă de asemenea, cu titlu subsidiar, o responsabilitate partajată a Comisiei într-o eventuală încălcare a Regulamentului nr. 1698/2005, ceea ce ar trebui să limiteze, în orice caz, cuantumul corecției financiare.
- 90 Comisia solicită respingerea celui de al doilea motiv având în vedere preeminența dreptului derivat al Uniunii, care rezultă în speță din Regulamentul nr. 1698/2005, asupra dispozițiilor din BayZal. Ea susține că, deși a aprobat efectiv BayZal, aceasta nu împiedică efectuarea unei selecții comparative a operațiunilor în discuție de către autoritățile germane.
- 91 Pe de altă parte, Comisia precizează că, deși reprezentanții săi au participat la lucrările comitetului de monitorizare, era vorba despre o participare cu titlu consultativ, astfel cum prevede articolul 77 alineatul (2) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 1698/2005. În aceste condiții, Comisia respinge orice idee privind aprobarea demersului revendicată de autoritățile germane care ar exclude punerea în aplicare a unor criterii de selecție comparative. Comisia face referire în special la scrisoarea pe care a adresat-o autorităților germane la 11 mai 2009, prin care a menționat fără echivoc necesitatea de a pune în aplicare astfel de criterii.
- 92 Trebuie amintit că articolul 4 alineatul (3) primul paragraf TUE prevede că, în temeiul principiului cooperării loiale, Uniunea și statele membre se respectă și se ajută reciproc în îndeplinirea misiunilor care decurg din tratate. În plus, potrivit articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1698/2005, „[a]jutorul FEADR este pus în aplicare în cadrul unei strânse colaborări [...] dintre Comisie și statul membru în cauză, precum și cu autoritățile și organismele desemnate de acest stat membru în sensul normelor naționale și al practicilor în vigoare”, cu precizarea că, potrivit alineatului (3) al aceluiași articol, „parteneriatul are ca obiect elaborarea și monitorizarea planului strategic național, precum și întocmirea, punerea în aplicare, monitorizarea și evaluarea programelor de dezvoltare rurală”.
- 93 Principiul protecției încrederii legitime se înscrie, la rândul său, potrivit unei jurisprudențe constante, printre principiile fundamentale ale Uniunii. Dreptul de a se prevala de acest principiu aparține oricărui justițiabil care a fost determinat de o instituție a Uniunii să nutrească speranțe întemeiate (a se vedea Hotărârea din 14 martie 2013, Agrargenossenschaft Neuzelle, C-545/11, EU:C:2013:169, punctele 23 și 24 și jurisprudența citată).
- 94 Constituie asigurări de natură să dea naștere unor asemenea speranțe, indiferent de forma în care sunt comunicate, informațiile precise, necondiționate, concordante și emise de surse autorizate și de încredere. În schimb, nu se poate invoca încălcarea principiului menționat în cazul în care administrația nu a furnizat asigurări precise (Hotărârea din 14 martie 2013, Agrargenossenschaft Neuzelle, C-545/11, EU:C:2013:169, punctul 25).
- 95 În speță, în primul rând, trebuie subliniat, astfel cum susține Comisia, că împrejurarea că BayZal nu a prevăzut că acordarea sprijinului prin FEADR este condiționată de punerea în aplicare a unor criterii de selecție comparative între operațiunile potențial eligibile este lipsită de relevanță pentru interpretarea articolului 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1698/2005, astfel cum este formulată la punctele 65 și 66 de mai sus, potrivit căreia punerea în aplicare a unor astfel de criterii avea un caracter imperativ (a se vedea prin analogie Hotărârea din 7 iulie 2016, Polonia/Comisia, C-210/15 P, nepublicată, EU:C:2016:529, punctul 43).
- 96 În măsura în care interpretarea respectivă se impune atât autorităților germane, cât și Comisiei, aceasta are drept consecință că elaborarea, într-o primă etapă, și ulterior punerea în aplicare, într-o a doua etapă, a unor criterii de selecție comparative erau imperative.

- 97 Prin urmare, aprobarea BayZal de către Comisie nu putea să aibă drept consecință renunțarea de către aceasta din urmă la cerința unor criterii de selecție comparative, ceea ce, în orice caz, ar fi condus-o la depășirea propriilor competențe. În consecință, Republica Federală Germania este în eroare în ceea ce privește domeniul de aplicare al aprobării BayZal.
- 98 În orice caz, nu revenea în plus Comisiei sarcina de a adopta o decizie de modificare a Deciziei din 5 septembrie 2007. Dispozițiile BayZal și cele ale reglementării naționale rezultate din FlurbG și din Legea de punere în aplicare a legii privind comasarea terenurilor sunt astfel compatibile cu punerea în aplicare a unor criterii de selecție comparative. În schimb, abținerea de la a acționa a autorităților germane constă în absența elaborării și a punerii în aplicare a unor astfel de criterii.
- 99 În al doilea rând, trebuie subliniat de asemenea că, temeiul articolului 77 alineatul (2) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 1698/2005, participarea serviciilor Comisiei la reuniunile comitetului de monitorizare avea un caracter consultativ, astfel încât nu este necesar să li se opună o pretinsă poziție fermă pe care ar fi adoptat-o în acest cadru. În plus, se pare că, după modificările introduse în decembrie 2008, aceștia și-au exprimat dezacordul cu privire la lipsa unor criterii de selecție comparative. Acest lucru reiese în special din scrisoarea pe care Comisia a adresat-o autorităților germane la 11 mai 2009 și care în anexă, la punctul 2.2.2, sub titlul „Noua listă de control «Criterii de selecție în dezvoltarea rurală»”, exprimă îndoieli cu privire la modalitățile de comparare a noilor proiecte cu cele introduse înainte de 2009, însoțite de o solicitare adresată autorităților germane de a clarifica mai mult modalitățile de selecție a proiectelor menționate anterior.
- 100 Prin urmare, Republica Federală Germania invocă în mod eronat o încălcare a principiului parteneriatului și a obligației de loialitate, precum și o pretinsă responsabilitate partajată a Comisiei. De asemenea, aceasta a invocat în mod neîntemeiat faptul că serviciile Comisiei au emis informații precise, necondiționate și concordante potrivit cărora sistemul de selecție, astfel cum exista, era satisfăcător. În consecință, argumentul întemeiat pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime trebuie să fie de asemenea respins.
- 101 Având în vedere analiza de mai sus, al doilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe o încălcare a principiului subsidiarității, astfel cum rezultă din articolul 5 TUE

- 102 În cadrul celui de al treilea motiv, Republica Federală Germania susține că, prin interpretarea extensivă a Regulamentului nr. 1698/2005, care impune aplicarea unor criterii de selecție pentru diferitele etape ale procedurii de comasare a terenurilor și de renovare a satelor, astfel cum este în vigoare în Bavaria, Comisia nu a respectat principiul subsidiarității, încălcând astfel autonomia procedurală a statelor membre și a comunelor în domeniul amenajării teritoriului. Or, este vorba despre un domeniu a cărui gestionare este asigurată cel mai bine de statele membre și, după caz, de actorii regionali și locali și a cărui organizare beneficiază în Germania de o protecție de natură constituțională.
- 103 Comisia ar urmări obiectivul de a reduce la una singură cele trei etape ale procedurii de comasare a terenurilor și de renovare a satelor din Bavaria, ceea ce ar avea în mod inevitabil un efect negativ asupra participării cetățenilor și ar conduce la luarea în considerare a unor proiecte pregătite necorespunzător, aspect care ar genera costuri suplimentare.
- 104 În acest context, Republica Federală Germania reiterează argumentul său potrivit căruia Regulamentul nr. 1698/2005 ar impune criterii de selecție numai în ceea ce privește operațiunile care au fost identificate în etapa a treia.

- 105 Comisia solicită respingerea celui de al treilea motiv pentru considerentul că reglementările naționale nu pot invalida normele direct aplicabile rezultate din dreptul Uniunii, chiar având în vedere principiul subsidiarității.
- 106 Aceasta contestă, în orice caz, că dorește să preia controlul procedurii în vigoare în Bavaria, care, în opinia sa, poate să se concilieze perfect cu obligația de a pune în aplicare criterii de selecție. Comisia precizează că, dacă autoritățile germane consideră că se află în imposibilitatea de a face acest lucru, ele au de asemenea posibilitatea de a alege alte măsuri din axa vizată, astfel cum este definită aceasta în Regulamentul nr. 1698/2005.
- 107 Trebuie amintit că, în temeiul principiului subsidiarității, astfel cum este consacrat la articolul 5 alineatul (3) TUE, în domeniile care nu sunt de competența sa exclusivă, Uniunea intervine numai dacă și în măsura în care obiectivele acțiunii preconizate nu pot fi realizate în mod satisfăcător de statele membre și, în consecință, datorită dimensiunilor și efectelor acțiunii preconizate, pot fi realizate mai bine la nivelul Uniunii (Hotărârea din 17 iunie 2009, Portugalia/Comisia, T-50/07, nepublicată, EU:T:2009:206, punctul 105).
- 108 În speță, necesitatea de a lua în considerare principiul subsidiarității apare în special în considerentul (61) al Regulamentului nr. 1698/2005, potrivit căruia, „[i]n conformitate cu principiul subsidiarității și sub rezerva anumitor excepții, eligibilitatea cheltuielilor ar trebui să fie reglementată de normele naționale corespunzătoare”, care este completat de considerentul (63) al aceluiași regulament, potrivit căruia „[p]unerea descentralizată în aplicare a acțiunilor FEADR ar trebui să fie însoțită de garanții privind, în special, calitatea punerii în aplicare, rezultatele, buna gestionare financiară și controlul”.
- 109 În această privință, Comisia trebuie, în calitatea sa de responsabil pentru execuția bugetului Uniunii, pe de o parte, să verifice condițiile în care au fost plătite fondurile și efectuate controalele și, pe de altă parte, să finanțeze cheltuielile numai dacă aceste condiții oferă toate asigurările necesare în ceea ce privește conformitatea cu normele Uniunii (a se vedea prin analogie Hotărârea din 17 iunie 2009, Portugalia/Comisia, T-50/07, nepublicată, EU:T:2009:206, punctul 106).
- 110 Deși repartizarea rolurilor între Comisie și autoritățile germane conduce la încredințarea către acestea din urmă a elaborării normelor naționale relevante care reglementează eligibilitatea cheltuielilor, în special în măsura în care Regulamentul nr. 1698/2005 face trimitere la măsuri naționale de aplicare cu privire la acest aspect, este la fel de adevărat faptul că Comisia este obligată să verifice dacă autoritățile germane își îndeplinesc efectiv obligațiile în acest domeniu, fără însă ca acest lucru să confere Comisiei vreo competență care să îi permită să impună norme specifice în ceea ce privește legislația națională privind procedura de comasare a terenurilor și de renovare a satelor.
- 111 Astfel cum susține Comisia, obligațiile care revin statelor membre în temeiul articolului 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1698/2005 constau în punerea în aplicare a unor criterii de selecție care să permită efectuarea unei selecții comparative a operațiunilor vizate, ceea ce pare un obiectiv care poate fi realizat fără ca aceasta să determine o repunere în discuție a legislației naționale sau regionale care reglementează procedura de comasare a terenurilor și de renovare a satelor.
- 112 Prin urmare, Republica Federală Germania a invocat în mod neîntemeiat o încălcare a principiului subsidiarității în măsura în care nu demonstrează că Comisia încalcă domeniul său de competență, astfel cum rezultă din punerea în aplicare a principiului subsidiarității, întrucât impune respectarea dispozițiilor articolului 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1698/2005.
- 113 Având în vedere analiza de mai sus, al treilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe o încălcare a articolului 52 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1306/2013, a articolului 31 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1290/2005 și a principiului proporționalității, precum și pe nemotivare

- 114 Republica Federală Germania, care reiterează în cadrul celui de al patrulea motiv afirmația sa potrivit căreia nu a încălcat dispozițiile Regulamentului nr. 1698/2005, susține cu titlu subsidiar că, întrucât i-a aplicat o corecție forfetară de 10 %, Comisia a evaluat în orice caz în mod greșit natura și întinderea redusă a încălcării, ignorând faptul că Uniunea nu a suferit și nici măcar nu a riscat să sufere un prejudiciu financiar.
- 115 Or, Comisia, întrucât a făcut trimitere la orientările pentru aplicarea corecțiilor financiare astfel cum sunt prevăzute în documentul nr. VI/5330/97 din 23 decembrie 1997, intitulat „Orientări privind calcularea consecințelor financiare în cadrul pregătirii deciziei de închidere a conturilor FEOGA-Garantare”, a apreciat în mod eronat că fusese încălcat un control-cheie.
- 116 Astfel, în toate operațiunile pentru care au fost solicitate cereri de finanțare din FEADR au fost îndeplinite condițiile de eligibilitate, astfel cum rezultau din dispozițiile Regulamentului nr. 1698/2005, aspect care a fost, de altfel, admis de organul de conciliere, proiectele au fost în conformitate cu obiectivele FEADR și au fost de asemenea disponibile resurse financiare suficiente. În plus, criteriile de selecție nu sunt vizate de definiția controalelor-cheie, astfel cum este prevăzută în documentul nr. VI/5330/97.
- 117 Numai imposibilitatea absolută de a aprecia caracterul eligibil al operațiunilor în discuție poate să determine o corecție de 10 %, iar nu pretinse deficiențe în selectarea celor mai bune proiecte dintre toate operațiunile eligibile.
- 118 Corecția de 10 % constituie de asemenea o încălcare a articolului 52 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1306/2013 și a articolului 31 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1290/2005, întrucât Comisia nu a ținut seama de natura încălcării, deoarece a asimilat deficiențele în aprecierea eligibilității cheltuielilor cu deficiențele în cadrul procedurii de selecție.
- 119 În sfârșit, nemotivarea ar ține de faptul că Comisia nu a arătat, în sensul orientărilor sale, în ce anume consta încălcarea controalelor-cheie în ceea ce privește criteriile de selecție.
- 120 În replică, Republica Federală Germania arată că, în cursul fazei scrise a procedurii în fața Tribunalului, Comisia a furnizat o justificare *a posteriori* privind aplicarea cotei de corecție de 10 %, explicând că o corecție financiară limitată la 5 % fusese aplicată altor state membre pentru deficiențe de aceeași natură, întrucât acestea au aplicat totuși un sistem de puncte pentru a clasifica operațiunile. Or, pe lângă faptul că această motivație este tardivă, ea se întemeiază pe un motiv aflat în contradicție cu faptul că Regulamentul nr. 1698/2005 nu impune un sistem de puncte pentru a clasifica operațiunile.
- 121 În sfârșit, Republica Federală Germania respinge afirmația Comisiei potrivit căreia nici măcar nu ar fi asigurat prin controale administrative punerea în aplicare a unei selecții legale, întrucât, dimpotrivă, a efectuat și a documentat controale pentru fiecare operațiune.
- 122 Comisia susține la rândul său că, în temeiul articolului 24 din Regulamentul (UE) nr. 65/2011 al Comisiei din 27 ianuarie 2011 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului în ceea ce privește punerea în aplicare a procedurilor de control și a ecocondiționalității în cazul măsurilor de sprijin pentru dezvoltare rurală (JO 2011, L 25, p. 8), controalele administrative trebuie efectuate în cadrul selectării operațiunilor. Or, selectarea operațiunilor nu constă numai în completarea listelor de control A, B și C și în verificarea aspectului dacă cheltuielile sunt eligibile prin faptul că se înscriu în BayZal, ci în asigurarea unei selecții corespunzătoare a operațiunilor potențial eligibile.

- 123 Potrivit Comisiei, procesul central prin care se prezumă că administrația locală decide dacă să admită sau să nu admită o operațiune la beneficiul finanțării prin FEADR nu a fost, prin urmare, controlat, în măsura în care listele de control A, B și C nu asigură nicio evaluare comparativă a proiectelor. Operațiunile subvenționate corespund, în ansamblu, unor cheltuieli care îndeplinesc criteriile de eligibilitate, astfel încât riscul la care este expus FEADR să nu fie de 100 %. Totuși, lipsa unei selecții comparative determină apariția unui risc crescut și este vorba despre o deficiență a unui control-cheie care justifică aplicarea unei cote de corecție de 10 %.
- 124 Comisia precizează de asemenea, în ceea ce privește nemotivarea invocată de Republica Federală Germania, că cota de 10 % a fost reținută luând în considerare lipsa oricărei selecții regulamentare a operațiunilor, contrar statelor membre supuse unei cote de corecție de 5 %, iar nu ca urmare a neutilizării unui sistem de evaluare pe bază de puncte. Republica Federală Germania a fost informată cu regularitate despre această situație prin corespondența schimbată în cursul procedurii administrative și în raportul de sinteză, astfel încât aceasta a fost informată cu privire la motivele care au predominat pentru aplicarea unei cote de 10 %.
- 125 În ceea ce privește corecțiile financiare în materie de FEADR, articolul 31 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1290/2005 prevede că Comisia evaluează sumele care vor fi excluse pe baza gravității abaterii constatate. Comisia ține cont de natura și gravitatea încălcării, precum și de prejudiciul financiar cauzat Uniunii [Hotărârea din 26 februarie 2015, Lituania/Comisia, T-365/13, EU:T:2015:113, punctul 52 (nepublicată)].
- 126 Documentul nr. VI/5330/97 precizează, în anexa 2, consecințele financiare ale deficiențelor în controalele efectuate de statele membre. În cazul în care informațiile furnizate de anchetă nu permit să se evalueze, plecând de la o extrapolare a pierderilor determinate prin metode statistice sau prin referire la alte date verificabile, pierderile suferite de Uniune ca urmare a unei deficiențe a controlului, poate fi avută în vedere o corecție financiară calculată pe o bază forfetară, în funcție de amploarea riscului de producere a unui prejudiciu [Hotărârea din 26 februarie 2015, Lituania/Comisia, T-365/13, EU:T:2015:113, punctul 53 (nepublicată)].
- 127 În documentul nr. VI/5330/97, pentru a determina gradul de risc de pierdere pentru fondurile Uniunii, Comisia clasifică controalele în două categorii. Controalele-cheie sunt acele verificări fizice și administrative prevăzute pentru verificarea elementelor de fond, în special realitatea obiectului cererii de plată, cantitatea și condițiile calitative, inclusiv respectarea termenelor, a cerințelor legate de recoltare etc. Aceste controale se efectuează la fața locului, precum și prin verificare încrucișată cu date independente, cum ar fi cele din registrele de cadastru. Controalele auxiliare sunt acele operații administrative care trebuie efectuate pentru a prelucra corect cererile de plată, cum ar fi verificarea respectării termenelor de depunere a acestora, identificarea cererilor de plată realizate de două ori pentru același obiect, analiza riscurilor, aplicarea sancțiunilor și supravegherea corespunzătoare a procedurilor [Hotărârea din 26 februarie 2015, Lituania/Comisia, T-365/13, EU:T:2015:113, punctul 54 (nepublicată)].
- 128 În vederea calculării cheltuielilor neeligibile, documentul nr. VI/5330/97 prevede patru categorii de corecții în cotă forfetară:
- 25 % din cheltuieli atunci când punerea în aplicare a sistemului de control lipsește complet sau prezintă deficiențe grave, când există indicii privind nereguli foarte frecvente și neglijență în combaterea practicilor ilegale sau frauduloase și când, în consecință, există un risc deosebit de ridicat de pierderi pentru FEAGA;
 - 10 % din cheltuieli atunci când unul sau mai multe controale-cheie nu sunt efectuate sau sunt efectuate atât de necorespunzător sau de rar încât sunt ineficiente pentru a stabili eligibilitatea unei cereri sau pentru a preveni neregulile și când, prin urmare, se poate presupune în mod rezonabil că există un risc ridicat de pierderi importante pentru FEAGA;

- 5 % din cheltuieli atunci când toate controalele-cheie sunt efectuate, însă fără a respecta numărul, frecvența sau rigoarea prevăzute de regulamente, și când, prin urmare, se poate concluziona în mod rezonabil că aceste controale nu oferă nivelul așteptat de garantare a legalității cererilor și că riscul de pierderi pentru FEAGA este semnificativ;
 - 2 % din cheltuieli atunci când un stat membru a efectuat în mod corect controalele-cheie, însă a omis complet să efectueze unul sau mai multe controale auxiliare, și când, în consecință, riscul de pierderi pentru FEAGA este mai scăzut, iar gravitatea încălcării este mai redusă.
- 129 În speță, rezultă din concluziile din raportul de sinteză că Comisia a considerat că selectarea operațiunilor rămânea netransparentă și că aceasta determina apariția unui risc pentru FEADR, astfel încât era necesar să se aplice o corecție forfetară de 10 %.
- 130 Astfel cum susține Comisia, caracterul netransparent al selecției nu se referă la faptul că autoritățile germane nu au folosit un anumit sistem de criterii de evaluare care să includă un sistem de notare, ci, mai important, la lipsa punerii în aplicare a unor criterii de selecție comparative, astfel cum este prevăzută la articolul 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1698/2005, așa cum s-a demonstrat cu ocazia examinării primului motiv, astfel încât autoritățile germane au încălcat una dintre obligațiile fundamentale care le revin potrivit dispoziției menționate.
- 131 În temeiul articolului 31 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1290/2005, era de competența Comisiei să tragă consecințele încălcării constatate prin evaluarea sumelor care vor fi excluse pe baza gravității abaterii constatate și ținând seama de natura și gravitatea încălcării, precum și de prejudiciul financiar cauzat Uniunii.
- 132 Încălcarea constatată, în măsura în care a împiedicat autoritățile germane să stabilească eligibilitatea cererilor de finanțare în condițiile prevăzute la articolul 71 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1698/2005, trebuie să fie considerată, în consecință, drept o deficiență a unui control-cheie, despre care este rezonabil să se creadă că prezintă un risc ridicat de pierderi importante pentru FEADR. Astfel, afirmarea disponibilității unor resurse financiare suficiente pentru toate operațiunile se dovedește inexactă din punct de vedere material dacă toate cererile de proiecte de comasare a terenurilor sau de renovare a satelor sunt luate în considerare, în special cele care nu au depășit etapa înscrierii în programul de lucru al biroului de dezvoltare rurală competent la nivel local. Neîndeplinirea obligațiilor de către autoritățile germane generează de asemenea un risc de a aloca resurse ale Uniunii unor operațiuni care nu au meritele necesare, astfel încât argumentul Republicii Federale Germania cu privire la faptul că Uniunea nici nu ar fi suferit și nici măcar nu ar fi riscat să sufere un prejudiciu financiar având în vedere disponibilitatea unor resurse financiare suficiente trebuie considerat în orice caz drept inoperant.
- 133 Rezultă că, în cadrul unei aprecieri abstracte a riscului suportat, având în vedere numărul nedeterminat de cazuri individuale vizate și circumstanțele lor, cuantumul forfetar al cheltuielilor neeligibile, ținând seama de dispozițiile cuprinse în documentul nr. VI/5330/97, a fost evaluat în mod corespunzător la 10 %.
- 134 Reținând această cotă, contrar celor susținute de autoritățile germane, Comisia nu a încălcat, prin urmare, nici dispozițiile articolului 52 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1306/2013, nici pe cele ale articolului 31 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1290/2005 și nici principiul proporționalității.
- 135 În ceea ce privește pretinsa încălcare a obligației de motivare, trebuie amintit din nou faptul că, în măsura în care autoritățile germane au participat la procedura de conciliere în temeiul articolului 16 din Regulamentul nr. 885/2006, anterior adoptării deciziei atacate, rezultă că acestea au fost asociate îndeaproape la procesul de elaborare a acestei decizii. Prin urmare, acestea cunoșteau motivele pentru care Comisia a considerat că trebuie să aplice o cotă forfetară de 10 %.

- ¹³⁶ Referirea la cota de corecție de 5 % reținută în privința anumitor state membre nu este, așadar, o motivație furnizată *a posteriori* de Comisie pentru a justifica aplicarea unei cote de 10 %. În consecință, argumentul Republicii Federale Germania în această privință trebuie respins.
- ¹³⁷ Având în vedere analiza de mai sus, se impune respingerea celui de al patrulea motiv și, în consecință, a acțiunii în întregime.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- ¹³⁸ Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- ¹³⁹ Întrucât Republica Federală Germania a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, în conformitate cu concluziile Comisiei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a doua)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Obligă Republica Federală Germania la plata cheltuielilor de judecată.

Prek

Schalin

Costeira

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 3 aprilie 2017.

Semnături